

Päästökaupan muutokset

Eleonoora Eilittä

16.5.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta

- Vuodesta 2005 lähtien toiminut EU:n päästökauppa on keskeisin EU:n laajuinen politiikkatoimi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.
- Päästökauppadirektiivi uudistettiin osana 55-pakettia, jonka tavoitteena varmistaa sektorilainsäädännön olevan linjassa EU:n ilmastolaissa vuodelle 2030 asetetun, vähintään 55 prosentin päästövähennystavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa.
- Päästökauppadirektiivin ohjausvaikutusta tehostettiin kiristämällä päästövähennystavoitetta, laajentamalla soveltamisalaa sekä tehostamalla ilmaisjakoa.
- Direktiivin päivitykset yleisen päästökaupan (ETS1) voimaan kansallisesti 1.1.2024 ja uusi polttoaineen jakelun päästökauppa (ETS2) tulee olla toimeenpantu 30.6.2024 mennessä.
- Direktiivin toimeenpanoa on valmisteltu laajassa yhteistyössä sidosryhmien, muiden ministeriöiden ja virastojen kanssa.

Muutokset yleiseen päästökauppaan:

- **Muutoksilla muutettiin jo käynnissä olevaa 4. päästökauppakautta**
 - Sääntömuutokset sovittu vuoteen 2030 saakka
- **Uusi päästövähennystavoite:**
 - 62 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna (aiempi - 43 %)
- **Keinot, jolla päästökattoa lasketaan:**
 - Kiristytävä kulmakerroin: 2024-2027 4,3% ja 2028-2030 4,4%
 - Kaksi päästökattoon tehtävää kertaleikkausta vuosina 2024 ja 2026
- **Markkinavakausvarannon vaikuttavuus säilytetään nykyisellä tasolla, mikä osaltaan tukee päästövähennystavoitteen saavuttamista**

Muutokset yleiseen päästökauppaan LAITOKSET

- Jatkossa päästökauppaa sovelletaan direktiivissä lueteltuihin toimintoihin, riippumatta siitä, aiheutuuko niistä päästöjä vai ei
 - Päästöttömän vedyn tuotanto (tuotantoraja 5 t/päivä) tullaan sisällyttämään päästökauppaan ja hyötyy ilmaisjaosta arviolta 2026 alkaen
- Jätteenpolttu sisällytettiin tarkkailuun ja raportointiin (myöhemmässä vaiheessa hinnoittelu)
- Poikkeus lähes yksinomaan biomassaa polttoaineena käyttäville laitoksille:
 - Laitokset, joiden päästöistä yli 95 % syntyy kestävästä biomassan poltosta suljetaan ulos soveltamisalasta 2026 alkaen
 - Kansallisesti merkittävä muutos, arviolta metsä- ja energiateollisuuden 50 laitosta tulee rajautumaan päästökaupan ja ilmaisjaon ulkopuolelle
- CCS: jatkossa myös muutkin kuljetusmuodot kuin putkistot mahdollisia päästökaupan soveltamisalassa
- CCU-ratkaisut mahdollistetaan, komissiossa valmisteilla erillinen asetusta, yksityiskohtaisempien sääntöjen valmistuminen tulee kestämään

Muutokset yleiseen päästökauppaan: MERILIIKENNE

- Meriliikenne sisällytetään asteittain täysimääräisesti yleiseen päästökauppaan
- Laivayhtiöiden tulee palauttaa päästöoikeudet vuoden 2024 osalta 40%:lle, vuoden 2025 osalta 70%:lle ja vuoden 2006 osalta 100 %:lle raportoiduista päästöistä
- Kattavuus:
 - bruttovetoisuudeltaan 5 000 ja sitä suurempien alusten matkat
 - 50 % päästöistä, jotka syntyvät matkoilla jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden satamien välillä
 - Hiilidioksidipäästöt, 2026 alkaen myös metaani- ja dityppioksidipäästöt
- Ei päästöoikeuksien ilmaisjakoa
- Direktiivissä poikkeuksia ja helpotuksia päästökaupan soveltamiselle vuoteen 2030 saakka, mm. jäävähvistetut alukset, saaret ja EU:n syrjäiset alueet
- Saaripoikkeus Ahvenanmaan ja mannermaan väliselle liikenteelle

Hiilivuotoriskin torjunnan keinot jatkossa:

Päästökauppadiirektiivin olemassa olevat keinot: päästöoikeuksien ilmaisjako ja epäsuorien kustannusten korvaamiseen kansallisilla tukiohjelmilla.

Uutena eri asetuksessa hiilirajamekanismi CBAM: tulee korvaamaan asteittain ilmaisjaon valituilla sektoreilla.

Päästöoikeuksien ilmaisjaon myöntämisen ehdot kiristyvät:

- Jatkossa ehtona 100 % ilmaisjaolle: yritys toteuttaa tietyin ehdoin energiatehokkuusdirektiivin mukaisen katselmoinnin tai sertifioidun energiahallintajärjestelmän suositukset tai vastaaviin päästövähennyksiin johtavat toimet
- Vertailuarvoiltaan päästöintensiivisimmille laitoksille velvoite hiilineutraaliussuunnitelman tekemiseksi
- Vertailuarvoja kiristetään aiempaa enemmän 2026-2030 vuosille
- CBAM-sektoreilla ilmaisjaon asteittainen alasajo vuosina 2026-2034, koskee teräksen, sementin, lannoitteiden, alumiinin, vedyn tuotannolle myönnettyä jakoa
- Ilmaisjakoa koskevat säännöt harmonisoitu EU-tasolla, ei kansallista liikkumavaraa ehdoissa, miten voidaan myöntää

Uusi polttoaineen jakelun päästökaupasta

- Uusi päästökauppa on EU:n yhteinen, taakanjakosektorin päästövähennystoimi
- Uusi päästökauppa on täysin erillinen jo toiminnassa olevasta yleisestä päästökaupasta
- Järjestelmä käynnistyy vuonna 2027 (tai 2028)
- Päästöoikeudet huutokaupataan markkinoille täysimääräisesti
- Päästöoikeudet palautetaan ensimmäisen kerran 2028 (tai 2029)
- Järjestelmässä noudatetaan pitkälle samoja menettelyjä ja puitteita kuin yleisessä päästökaupassa
- Pyrkimys rajata kustannusvaikutuksia mm. liiallisen hinnannousun mekanismeilla mikäli päästöoikeuden hinta ylittää tietyt kynnyksarvot tai nousee liian äkillisesti vapautetaan ylimääräisiä päästöoikeuksia

Arkkitehtuuri vuoteen 2030 saakka

Päästökauppasektori

YLEINEN PÄÄSTÖKAUPPA:

- Yli 20 MW:n energiantuotantolaitokset + opt-in pienemmät
- Suuret teollisuuslaitokset mm. metalli, metsä- ja kemian sektoreilta
- EU:n sisäinen lentoliikenne

Tulevat muutokset:

ULOS SOVELTAMISALASTA:

- Lähes täysin biomassaa käyttävät laitokset

SISÄÄN SOVELTAMISALAAN:

- Meriliikenne
- Jätteenpoltto asteittain
- Soveltamisalalla toimivat päästöttömät laitokset

Taakanjakosektori

Uusi POLTTOAINEEN JAKELUN PÄÄSTÖKAUPPA:

- Liikenne
- Rakennusten erillislämmitys
- Muu energiantuotanto
- Muu teollisuus ja rakentaminen

El uuden päästökaupan soveltamisalassa:

- Maa- ja metsätalous
- Kalastus
- Vesi-, raide-, lentoliikenne

Kiitos